

Brusel 27. února 2023
(OR. en)

6698/23

Interinstitucionální spis:
2022/0345(COD)

ENV 160
SAN 96
COMPET 132
CONSOM 52
AGRI 80
CODEC 238

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	14223/22 + ADD 1 - COM(2022) 541 final + Annexes 1 to 8
Předmět:	Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o čištění městských odpadních vod (přepracované znění) – politická rozprava

S cílem poskytnout pokyny pro rozpravu o výše uvedeném legislativním návrhu, která se uskuteční na nadcházejícím zasedání Rady pro životní prostředí konajícím se dne 16. března 2023, vypracovalo předsednictví podkladový dokument a otázky, jež jsou uvedeny v příloze této poznámky.

Výbor stálých zástupců se vyzývá, aby vzal podkladový dokument i otázky na vědomí a postoupil je Radě pro účely výše uvedené politické rozpravy.

**Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o čištění městských odpadních vod
(přepracované znění)**

– podkladový dokument předsednictví s otázkami pro ministry –

Souvislosti

Kvalita našich evropských řek, jezer a moří má zásadní význam pro životní prostředí a lidské zdraví. Čistá voda je nepostradatelná pro to, aby pitná voda byla nezávadná. Rovněž je důležitá pro hospodářské činnosti, jako je průmyslová výroba, doprava, cestovní ruch a rybolov.

Městské odpadní vody jsou jedním z hlavních faktorů, které přispívají ke znečištění vod v Evropské unii. V hodnocení směrnice o městských odpadních vodách byly identifikovány tři hlavní okruhy problémů, a to přetrvávající znečištění z městských zdrojů, neúplný soulad s novými společenskými ambicemi a se Zelenou dohodou pro Evropu a nedostatečná nebo nevyvážená úroveň správy. Pokud jde o znečištění z městských odpadních vod, dospělo se v hodnocení k závěru, že klíčovými přetrvávajícími zdroji emisí ve městech jsou menší města, necentralizované čistírny, zastaralé normy pro živiny ve stávající směrnici a znečištění způsobené silnými dešti. Stále větší znepokojení rovněž vyvolává problém vypouštění mikropolutantů.

V hodnocení byl rovněž analyzován potenciál odvětví odpadních vod, pokud jde o zlepšení energetické účinnosti, které by přispělo k politikám EU v oblasti klimatu a energetiky, jakož i problematika lepšího nakládání s kaly a opětovného využívání vody v zájmu dosažení lepšího souladu s akčním plánem EU pro oběhové hospodářství.

Stav práce v Radě

Dne 26. října 2022 přijala Komise návrh revidované směrnice o čištění odpadních vod. Komise předložila dne 4. listopadu 2022 návrh a související posouzení dopadů Pracovní skupině pro životní prostředí.

Dosud se uskutečnilo pět zasedání Pracovní skupiny pro životní prostředí. V lednu, za švédského předsednictví, dostaly členské státy v prvním čtení návrhu příležitost k projednávání článků 1 až 21 (s výjimkou článků 12 a 19). Uvedená zasedání pracovní skupiny umožnila některá upřesnění směrnice, jakož i první výměnu názorů mezi členskými státy o těchto člancích. Jednání v pracovní skupině probíhala v pozitivním a konstruktivním duchu. Na obecné úrovni je postoj členských států k návrhu pozitivní. Během těchto úvodních jednání si však členské státy zároveň uvědomily několik výzev.

Témata k projednání

Předsednictví za účelem poskytnutí pokynů pro budoucí práci pracovní skupiny navrhuje, aby se Rada pro životní prostředí dne 16. března zabývala následujícími otázkami.

Obecná úroveň ambicí při řešení problematiky přetrvávajícího znečištění

V zájmu řešení problematiky přetrvávajícího znečištění městských odpadních vod Komise navrhuje rozšířit oblast působnosti směrnice na menší aglomerace¹. Ty budou muset mít do roku 2030 plně propojené stokové soustavy, a to i v případě sekundárního čištění, avšak budou možné výjimky.

Důležitým zdrojem vypouštění živin, které způsobují eutrofizaci vodních útvarů v Unii, zůstávají i nadále rovněž čistírny městských odpadních vod. Za účelem dalšího omezení uvolňování živin se v návrhu stanoví rozsáhlejší povinnosti týkající se odstraňování dusíku a fosforu prostřednictvím tzv. terciárního čištění. Tyto požadavky se budou uplatňovat do roku 2040 a budou stanoveny průběžné cíle.

Za stále větší problém se považují mikropolutanty ve vodních útvech, například rezidua léčivých přípravků. Součástí návrhu jsou tudíž také nové požadavky na dodatečné čištění, takzvané kvartérní čištění, při němž se odstraňuje široká škála znečišťujících látek. Navrhuje se, aby byly tyto požadavky splněny do roku 2040, přičemž budou stanoveny průběžné cíle.

¹ Menší aglomerace s populačním ekvivalentem vyšším než 1000 PE, oproti stávajícímu ekvivalentu 2000 PE.

Členské státy uvedly, že navrhované lhůty a požadavky bude obtížné dodržet, protože plánování investic do infrastruktury vyžaduje čas. Rovněž si přejí flexibilitu, aby bylo možné přizpůsobit se vnitrostátním a místním podmínkám, a vyzývají mimo jiné ke sladění harmonogramů s plánovacími cykly v jiných směrnících týkajících se vody. Některé členské státy rovněž vyjádřily obavy, že tyto větší přínosy pro životní prostředí, jichž bude díky přísnějším požadavkům na terciární a kvartérní čištění dosaženo, nebudou vždycky větší než náklady na toto čištění.

Financování odstraňování mikropolutantů

Financování kvartérního čištění mikropolutantů se navrhuje prostřednictvím zavedení povinných systémů rozšířené odpovědnosti výrobce pro společnosti, které uvádějí na trh v EU farmaceutické a kosmetické přípravky. I když jsou v návrhu definovány nejdůležitější zásady, praktické provádění systému rozšířené odpovědnosti výrobce je na vnitrostátní úrovni ponecháno na členských státech. V návrhu se rovněž uvádí, že rozšířená odpovědnost výrobce musí zahrnovat veškeré náklady (tj. na kvartérní čištění, monitorování a shromažďování statistických údajů o tom, co je uváděno na trh).

Ačkoli je provádění zásady „znečišťovatel platí“ obecně přijímáno pozitivně, členské státy usilují o upřesnění toho, jak by systém rozšířené odpovědnosti výrobce mohl fungovat v praxi, neboť tento typ nástroje je pro odvětví městských odpadních vod nový. Na to, zda se jedná o nejvhodnější strategii financování a zda je nejlepší provádět ji na úrovni EU nebo na vnitrostátní úrovni, se názory rozcházejí.

Příspěvek k energetické neutralitě

V návrhu je stanoven cíl v oblasti energetické neutrality pro odvětví městských odpadních vod, který má být v každém členském státě splněn do roku 2040, a mají být stanoveny průběžné cíle. Hlavním cílem je zlepšit energetickou účinnost a vyrábět energii z obnovitelných zdrojů, zejména z bioplynu a jiných prostředků. Ke splnění tohoto cíle budou od všech středně velkých až velkých zařízení postupně vyžadovány a budou jim ukládány energetické audity². Členské státy dále zajistí, aby celková roční výroba energie z obnovitelných zdrojů v těchto zařízeních odpovídala jejich celkové spotřebě energie. Tento cíl by měl být uplatňován na vnitrostátní úrovni do roku 2040 a měly by být stanoveny průběžné cíle.

² Od 10 000 PE a více (v souladu s osvědčenými postupy v některých členských státech).

Jednání v pracovní skupině, pokud jde o ustanovení o energetické účinnosti, obecně probíhala v pozitivním duchu. Má se za to, že navrhované energetické audity jsou přínosné, ačkoli harmonogramy jsou pro členské státy náročné. Panují určité obavy, že navrhované cíle v oblasti energetické neutrality by mohlo být obtížné skloubit s novými požadavky na odstraňování dusíku a kvartérní čištění, a to z důvodu spotřeby energie nutné pro toto čištění. Rovněž panují určité pochybnosti o tom, zda by dosažení energetické neutrality mělo být omezeno na odvětví městských odpadních vod, nebo zda by mělo být provedeno v rámci širšího systému integrované produkce.

Otázky pro ministry

Za účelem poskytnutí vodítka pro další práci Pracovní skupiny pro životní prostředí se ministři vyzývají, aby si vyměnili názory na tyto otázky:

- 1. Jaká by byla podle vašeho názoru vhodná úroveň ambicí na základě návrhu na řešení přetrvávajících zdrojů znečištění měst?*
- 2. Domníváte se, že je vhodné zahrnout do směrnice o městských odpadních vodách systém rozšířené odpovědnosti výrobce a cíle v oblasti energetické neutrality?*